

2026-05-06

§ 92 2025.511 KS

Svar på motion gällande rätt till valmöjlighet i värdig vård - Gunilla Gomér (SD) och Kjerstin Hansson (SD)**Ärendebeskrivning**

Gunilla Gomér (SD) och Kjerstin Hansson (SD) har den 11 november 2025 lämnat en motion om rätt till valmöjlighet i värdig vård.

Motionärerna föreslår följande:

- Att kommunens nämnder säkerställer att varje vårdtagare ges möjlighet att aktivt välja om de accepterar omsorg av intim karaktär, såsom dusch och intimhygien, från en person av motsatt kön.
- Att detta val respekteras i all vårdplanering, schemaläggning och rekrytering, så att omsorgsinsatser inte uteblir eller försenas på grund av bristande planering hos arbetsgivaren.
- Att kommunen implementerar rutiner för att säkerställa att vårdtagarens önskemål dokumenteras och följs, med fokus på att stärka trygghet och respekt för individens integritet.

Kommunfullmäktige beslutade den 11 november 2025, § 225 att lämna motionen till kommunstyrelsen för beredning. Vård- och omsorgsnämnden fick den 19 november motionen för vidare beredning.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 16 mars 2026 lämnat följande yttrande:

Vård- och omsorgsnämnden har behandlat ärendet den 18 februari 2026, § 2 och beslutat att anse motionen besvarad med hänvisning till socialtjänstlagen (2025:400) och de genomförandeplaner som ska upprättas tillsammans med brukare som tar hänsyn till önskemål om hur den beslutade insatsen ska genomföras. Förvaltningen har rutiner uppföljning av genomförande planer tillsammans med brukare och det ska finnas en fast omsorgskontakt som skriver genomförandeplaner tillsammans med brukare och anhörig vid behov. Arbetsgrupper ska vara heterogena så att det finns rätt kompetens och schemaläggning planerar insatserna efter önskemål så lång de är möjligt med hänsyn till arbetstidslagen. Det kan dock vara svårt i praktiken med genomförande då det framför allt är svårt att bara få hjälp av manlig omsorg, då det är brist på män inom yrket och att brukaren riskerar att inte få sitt stöd utfört i tid. Frågan bör dock ses som ett starkt önskemål.

Kommunledningskontoret delar vård- och omsorgsnämndens uppfattning och har inget ytterligare att tillägga.

Förvaltningens förslag till beslut är att motionen anses besvarad.

Kommunstyrelsen har den 13 april 2026, § 59 behandlat ärendet och föreslagit att motionen ska anses besvarad.

2026-05-06

Anförande

Anförande hålls av Gunilla Gomer (SD), Eva-Lotta Pamp (M), Kjerstin Hansson (SD), Birgit Börjesson (S), Lady France Mulumba (KD), Heidi Hankanen Ängberg (C), Marcus Wallin (V), Dennis Alvdén (M), Anton César (S), Ann-Lie Tulokas Olsson (KD), Ingbritt Johansson (C), Thomas Thim (M), Jens Christian Berlin (L) och Jan-Erik Wallin (M).

Förslag till beslut på sammanträdet

Gunilla Gomer (SD), Eva-Lotta Pamp (M), Kjerstin Hansson (SD), Lady France Mulumba (KD), Dennis Alvdén (M), Ann-Lie Tulokas Olsson (KD) och Thomas Thim (M) föreslår att motionen bifalls.

Birgit Börjesson (S), Heidi Hankanen Ängberg (C) och Marcus Wallin (V) föreslår att kommunstyrelsens förslag till beslut bifalls.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla Gunilla Gomers med fleras förslag till beslut att bifalla motionen.

Omröstning

Omröstning begärs.

Följande beslutsgång godkänns:

Ja-röst för bifall till Gunilla Gomers med fleras förslag till beslut att bifalla motionen.

Nej-röst för bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut att anse motionen besvarad.

Omröstningsresultat

Med 20 ja-röster och 26 nej-röster finner ordföranden att kommunfullmäktige beslutar att motionen ska anses besvarad.

Omröstningsresultatet finns i slutet av paragrafen.

Beslut

Motionen anses besvarad.

Reservation

Linda Espeving (M), Dennis Alvdén (M), Eva-Lotta Pamp (M), Magnus Linde (M), Thomas Thim (M), Karin Schagerlind (M), Björn Dahlin (M), Henrik Alvdén Bona (M) och Veronika Alvdén Bona (M) lämnar följande skriftliga reservation:

Vi moderater reserverar oss mot beslutet att anse motionen besvarad.

Motionen lyfter en fråga som ytterst handlar om trygghet, integritet och värdighet för äldre människor i de mest privata situationerna. Vi anser att motionens intentioner är rimliga och borde ha bifallits.

2026-05-06

Förvaltningen hänvisar till att verksamheten redan idag arbetar individanpassat och att hänsyn kan tas till önskemål inom ramen för genomförandeplanering. Samtidigt framgår det tydligt att önskemål inte alltid kan tillgodoses på grund av planering och bemanning.

Det är just därför motionen behövs.

Skillnaden mellan dagens arbetssätt och motionens förslag är att motionen tydliggör att: den äldres önskemål aktivt ska efterfrågas, dokumenteras, och så långt möjligt beaktas i planering och schemaläggning.

Motionen kräver inte absoluta garantier i varje enskilt fall. Däremot höjer den ambitionsnivån för hur kommunen ska arbeta med trygghet och integritet inom äldreomsorgen.

Vi menar att detta är en rimlig och viktig utveckling av äldreomsorgen.

Bra förslag ska bedömas utifrån sitt innehåll – oavsett vilket parti de kommer ifrån.

För oss är det självklart att äldre människor ska känna största möjliga trygghet och respekt i de mest integritetskänsliga situationerna.

Därför reserverar vi oss till förmån för bifall till motionen.

Gunilla Gomér (SD), Kjerstin Hansson (SD) och Mats Bjelkemyr (SD) reserverar sig mot beslutet.

Lady France Mulumba (KD), Ann-Lie Tulokas Olsson (KD), Adam Jansson (KD) och Agneta Stadling (KD) lämnar följande skriftliga reservation:

För den drömmen ska inte vara en klassfråga.

För Kristdemokraterna kommer innehållet i de politiska förslagen alltid vara viktigare än vem förslaget kommer ifrån. Vi inser med besvikelse att det här förhållningssättet verkar vara ett unikum i alingsåspolitik. När vi nu gavs möjlighet att göra ett politiskt ställningstagande kring vikten av självbestämmande i den kommunala vård- och omsorgen väljer en samlad opposition att besvara motionen istället för att bifalla. Inte på grund av att intentionen är dålig, hävdar man, utan för att det inte går att garantera att beslutet kan efterlevas i varje givet läge. Med ett sådant förhållningssätt i alla frågor skulle det inte gå att fatta några beslut överhuvudtaget, för går det någonsin att garantera att det blir exakt som man vill? Frågan är retorisk men förtjänar att ställas för vidare reflektion. Kristdemokraterna står fullt och fast bakom varje enskild brukares rätt till ett så stort självbestämmande som möjligt. Vårdinsatser ska ske med integritet, trygghet och bibehållen frihet som främsta ledord. Vi beklagar att oppositionen aktivt väljer att förhindra för oss att förbättra livet för våra äldre.

Anteckning

Anton César (S), Sebastian Aronsson (S), Birgit Börjesson (S), Leif Hansson (S), Anita Hedén Unosson (S), Irene Jonsson (S), Anders Julin (S), Pamela Nilsson Ludvigsson (S), Peter Norlander (S), Camilla Stensson (S), Håkan Stern (S), Luzaan Eisa (S), Alexander Wikhall (S) och Jenny Helgesson (S) lämnar följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna vill understryka att vi står på brukarnas sida när det gäller möjligheten att påverka och välja inom äldreomsorgen. Den enskildes inflytande över sin vardag, sina insatser och sin omsorg är en viktig del av en värdig vård och omsorg.

Förvaltningen hänvisar i sitt underlag till socialtjänstlagen, där verksamheten ska utformas med respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Förvaltningen bedömer också att kommunen redan i dag arbetar för att så långt det är möjligt tillmötesgå den enskildes önskemål inom ramen för lagstiftning och verksamhetens förutsättningar.

2026-05-06

Samtidigt framgår det tydligt i tjänsteskrivelsen att kommunen inte kan lämna den typ av långtgående garanti som motionen föreslår. I debatten i kommunfullmäktige kom frågan att handla om kvinnliga brukares möjlighet att välja kvinnlig personal. Förvaltningens bedömning är dock att detta inte beskrivs som ett generellt problem i Alingsås. Däremot lyfter förvaltningen att det, på grund av den låga andelen män inom omsorgsycket, inte går att garantera tillgång till manlig omsorgspersonal för de brukare som önskar detta. Motionens formuleringar riskerar därför att skapa förväntningar som kommunen enligt förvaltningens egen bedömning inte fullt ut kan säkerställa. Det är mot denna bakgrund vi valde att stödja förslaget om att motionen ska anses besvarad. Det innebär inte att vi motsätter oss valmöjligheter eller brukarinflytande. Vi delar förvaltningens bedömning att frågan redan hanteras inom ramen för socialtjänstlagen och det befintliga arbetet. Samtidigt går motionens formuleringar längre än vad verksamheten faktiskt kan lova.

Marcus Wallin (V), Martin Lindberg (V), Maria Stern (V), Robert Adrell (V) och Ann Denty (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Vi i Vänsterpartiet värnar alla vårdtagares trygghet och integritet och anser att deras önskemål alltid ska tas på största allvar. Det vi ställer oss frågande till är varför detta inte redan säkerställs i dag. Det finns redan möjlighet att lämna önskemål i den egna genomförandeplanen och om dessa inte följs kan det vara ett tecken på att vård- och omsorgsförvaltningen behöver mer resurser och en annan typ av schemaläggning för att kunna möta de behov som finns.

Detta är något vi har lyft i många andra sammanhang och därför är det positivt att frågan nu uppmärksammas även utifrån ytterligare en aspekt. Vi ser gärna att kommunen tar ett helhetsgrepp kring frågan om att värna varje vårdtagares rätt till individanpassning och självbestämmande, samt arbetar för att redan fattade beslut också efterlevs.

Ett bifall till motionen förändrar i sig inte detta, men ökade resurser och förändrade arbetssätt kan däremot bidra till verklig förändring.

Heidi Hankanen Ängberg (C), Ingbritt Johansson (C), Ali Said (C), Theresa Lambertini (C) och Johan Fogelberg (C) lämnar följande protokollsanteckning:

Vårdtagarens önskemål har stor betydelse. Den enskildes integritet, självbestämmande och värdighet ska vara vägledande i all omsorg. Intimhygien är en särskilt känslig situation där många kan uppleva obehag och önskemål om personal av samma kön är fullt rimliga. Därför bör utgångspunkten vara att kommunen i allra största möjliga mån ska tillgodose sådana önskemål. Det kan handla om att planera scheman, organisera arbetslag eller göra individuella anpassningar så långt det är praktiskt möjligt.

Att vid alla tillfällen uppfylla en absolut garanti att en vårdtagare ska få hjälp med intimhygien av en personal med samma kön riskerar att i praktiken skapa problem som kan drabba såväl verksamheten som vårdtagarna. Det skulle vara svårt eller omöjligt att uppfylla i inom äldreomsorgen där arbetslagen är ojämnt könsfördelade och starkt kvinnodominerade.

Risken är att insatser försenas vilket i sig kan innebära en brist i omsorgen. En garanti som inte uppfylls i alla situationer, exempelvis vid akuta behov eller sjukfrånvaro, blir svår att kalla garanti. Kommunen ska ha en tydlig och stark ambition att respektera vårdtagarens önskemål och aktivt arbeta för att uppfylla dem men bör inte binda sig vid en absolut garanti som riskerar att inte hållas.

Expedieras till

Vård- och omsorgsnämnden

Utdragsbestyrkande

2026-05-06

Beslutsunderlag

- §59 KS Motion gällande rätt till valmöjlighet i värdig vård - Gunilla Gomer (SD) och Kjerstin Hansson (SD)
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Motion gällande rätt till valmöjlighet i värdig vård - Gunilla Gomer (SD) och Kjerstin Hansson (SD)
- § 2 VON - Svar på motion gällande rätt till valmöjlighet i värdig vård - Gunilla Gomer (SD) och Kjerstin Hansson (SD)
- §225 KF Motion gällande rätt till valmöjlighet i värdig vård - Gunilla Gomer (SD) och Kjerstin Hansson (SD)

2026-05-06

Voteringslista: §92

Ärende: Svar på motion gällande rätt till valmöjlighet i värdig vård - Gunilla Gomér (SD) och Kjerstin Hansson (SD), 2025.511 KS

Voteringslist(or)

Omröstning gällande rätt till valmöjlighet i värdig vård

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Linda Espeving (M), ordförande		X	
Sebastian Aronsson (S), vice ordförande	X		
Dennis Alvdén (M), 2:e vice ordförande		X	
Camilla Stensson (S), ledamot	X		
Anton César (S), ledamot	X		
Birgit Börjesson (S), ledamot	X		
Leif Hansson (S), ledamot	X		
Håkan Stern (S), ledamot	X		
Pamela Nilsson Ludvigsson (S), ledamot	X		
Peter Norlander (S), ledamot	X		
Irene Jonsson (S), ledamot	X		
Anita Hedén Unosson (S), ledamot	X		
Anders Julin (S), ledamot	X		
Eva-Lotta Pamp (M), ledamot		X	
Magnus Linde (M), ledamot		X	
Thomas Thim (M), ledamot		X	
Karin Schagerlind (M), ledamot		X	
Kjerstin Hansson (SD), ledamot		X	
Mats Bjelkemyr (SD), ledamot		X	
Martin Lindberg (V), ledamot	X		
Marcus Wallin (V), ledamot	X		
Maria Stern (V), ledamot	X		
Heidi Hankanen Ängberg (C), ledamot	X		
Ali Said (C), ledamot	X		
Ingbritt Johansson (C), ledamot	X		
Lady France Mulumba (KD), ledamot		X	
Ann-Lie Tulokas Olsson (KD), ledamot		X	
Adam Jansson (KD), ledamot		X	
Jens Christian Berlin (L), ledamot		X	
Anne Gunnevik (L), ledamot		X	
Holger Andersson (L), ledamot		X	
Ulla Dalén (MP), ledamot	X		
Mats Eriksson (MP), ledamot	X		
Luzaan Eisa (S), ersättare	X		
Alexander Wikhall (S), ersättare	X		
Jenny Helgesson (S), ersättare	X		
Björn Dahlin (M), ersättare		X	
Henrik Alvdén Bona (M), ersättare		X	
Veronika Alvdén Bona (M), ersättare		X	

2026-05-06

Gunilla Gomer (SD), ersättare		X	
Ann Denty (V), ersättare	X		
Robert Adrell (V), ersättare	X		
Johan Fogelberg (C), ersättare	X		
Agneta Stadling (KD), ersättare		X	
Anita Brodén (L), ersättare		X	
Theresa Lambertini (C), ledamot	X		
Resultat	26	20	0